تۇرسۇنجان مۇھەممەت

هجران

1

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

تۇرسۇنجان مۇھەممەت

ھىجران

1

(رومان)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

诀别. 上/吐尔逊江·买买提著. —乌鲁木齐：新疆人民出版社，2006.12（2007.11 重印）

ISBN978—7—228—10664—6

Ⅰ.诀… Ⅱ.吐… Ⅲ.长篇小说—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言） Ⅳ.Ⅰ247.5

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2006）第 154083 号

作　　者	吐尔逊江·买买提
责任编辑	艾则孜·吐尔迪
责任校对	古丽夏尔·尼格买提
封面设计	艾克拜尔·沙力
出版发行	新疆人民出版社
电　　话	(0991)2827472
地　　址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
邮政编码	830001
印　　刷	新疆新华印刷厂
经　　销	新疆维吾尔自治区新华书店
开　　本	880×1230 毫米 1/32
印　　张	14.875
插　　页	3
版　　次	2006 年 12 月第 1 版
重　　印	2007 年 11 月第 2 次印刷
印　　数	3001—6000 册
定　　价	31.00 元

مەسئۇل مۇھەررىرى : ئەزىز تۇردى
مەسئۇل كوررېكتورى : گۈلشەھەر نېغمەت
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ

ھىجران (1)

ئاپتورى : تۇرسۇنجان مۇھەممەت
مەسئۇل مۇھەررىرى : ئەزىز تۇردى
مەسئۇل كوررېكتورى : گۈلشەھەر نېمەت
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : ئەكبەر سالىھ
نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
تېلېفون : 0991—2827472
ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 ـ نومۇر
پوچتا نومۇرى : 830001
باسقۇچى : شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتى
ساتقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى
فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى : 14.875
قىستۇرما ۋارىقى : 3
نەشرى : 2006 ـ يىلى 12 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
باسمىسى : 2007 ـ يىلى 11 ـ ئاي 2 ـ بېسىلىشى
تىرازى : 3001—6000
كىتاب نومۇرى : ISBN978—7—228—10664—6
باھاسى : 31.00 يۈەن

نەشرىياتتىن

يازغۇچى، ژۇرنالىست تۇرسۇنجان مۇھەممەت 1965 - يىلى 2 - ئاينىڭ 18 - كۈنى چىرا ناھىيە گۈلاخما يېزىسىدا ئوقۇتقۇچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1981 - يىلى 9 - ئايدىن 1983 - يىلى 7 - ئايغىچە كېرىيە پېداگوگىكا مەكتىپىنىڭ ئومۇمىي پەن كەسپىدە ئوقۇغان. 1983 - يىلى 7 - ئايدىن 1986 - يىلى 9 - ئايغىچە چىرا ناھىيە گۈلاخما يېزا ياپىلاق باشلانغۇچ مەكتىپىدە ئوقۇتقۇچى بولۇپ ئىشلىگەن. 1986 - يىلى 9 - ئايدىن 1988 - يىلى 9 - ئايغىچە خوتەن مائارىپ ئىنستىتۇتىنىڭ تىل - ئەدەبىيات كەسپىدە ئوقۇغان. 1991 - يىلى 8 - ئايغىچە چىرا ناھىيە دامىكۇ يېزا ئوتتۇرا مەكتىپىدە تىل - ئەدەبىيات ئوقۇتقۇچىسى بولۇپ ئىشلىگەن. 1991 - يىلى 8 - ئايدا خوتەن «يېڭى قاشتېشى» ژۇرنىلى تەھرىر بۆلۈمىگە يۆتكىلىپ كەلگەن. نەشرىيات سىستېمىسى بويىچە كاندىدات ئالىي مۇھەررىرلىك ئۇنۋانىغا ئىگە. ھازىر بۇ ژۇرنالدا مۇئاۋىن باش مۇھەررىر بولۇپ ئىشلەپ كەلمەكتە.

تۇرسۇنجان مۇھەممەتنىڭ ئىجادىيىتى «يېڭى قاشتېشى» ژۇرنىلىنىڭ 1987 - يىللىق 3 - سانىدا ئېلان قىلىنغان «ھۈنەر ئالماشتۇرۇش» ناملىق ھېكايىسى بىلەن باشلانغان. شۇنىڭدىن بۇيان «تارىم»، «تەڭرىتاغ»، «شىنجاڭ مەدەنىيىتى»، «شىنجاڭ گېزىتى»، «ئىلى دەرياسى»، «يېڭى قاشتېشى»، «شىنجاڭ گېزىتى»، «ئۈرۈمچى كەچلىك گېزىتى» قاتارلىق گېزىت - ژۇرناللاردا «ئانا قەدرى»، «قاينام»، «قۇدۇقتىكى ئاي شولىسى»، «بۆرە جىلغىسى»، «كۆكۈل چۈشى» قاتارلىق 13 پوۋېستى، «قارا مۈشۈك»، «تۈل خوتۇننىڭ قىزى»، «مەھشەر كۈنى»،

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

«ئاي يىتكەن كېچە» ، «يېڭى تاۋۇس ئەللەيىن» قاتارلىق 150 پارچىدىن ئارتۇق ھېكايىسى ، «دېھقان يېنىدا ئېشەك بار» ، «ئو-قۇشسىز قالغان بالىلار ۋە هاراق» ، «ئەل غېمىنى ئەر يەيدۇ» ، «كۈمۈش لېنتىدا چاقنىغان نۇر» قاتارلىق 15 پارچە ماقالە ۋە ئەدەبىي ئاخباراتى ئېلان قىلىنغان . 1996 - يىلى بېيجىڭ مىللەت-لەر نەشرىياتى تەرىپىدىن «ئەل ئايغى بېسىسقاندا» ناملىق مىكرو ھېكايىلەر توپلىمى (ئا . قادىرى بىلەن بىرلىكتە) ، 1999 - يىلى بېيجىڭ مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن «قۇدۇقتىكى ئاي شولى-سى» ناملىق پوۋېستلار توپلىمى ۋە شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن «كۆھىقاپتىكى تەبەسسۇم» ناملىق پوۋېستلار توپلىمى ، 2003 - يىلى شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن «تۇندىكى پەرىشتە» ناملىق ھېكايىلەر توپلىمى ، 2006 - يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى نەشرىياتى تەرىپىدىن «سېھىرلىك نەي» ناملىق پوۋېستلار توپلىمى نەشر قىلىنغان . ئۇنىڭ «قۇرۇلتاشتىكى كۆزلەر» ناملىق پوۋېستى 1999 - يىلى قەشقەر ئۇيغۇر نەشرى-ياتى نەشر قىلغان ، تەتقىقاتچى كىرىمجان ئابدۇرېھىم تۈزگەن «ئۇيغۇر پوۋېستلىرىدىن تاللانمىلار» ناملىق يۈرۈشلۈك كىتابنىڭ 3 - قىسمى «كىروران گۈزىلى» دېگەن توپلامغا كىرگۈزۈلگەن .

تۇرسۇنجان مۇھەممەتنىڭ «جاھاننىڭ ئېتىكى كەڭرى» ، «قۇدۇقتىكى ئاي شولىسى» ، «قىيادىكى ئاي» ناملىق پوۋېستلى-رى ئايرىم - ئايرىم ھالدا 5 - ، 7 - ۋە 15 - قېتىملىق «خانتەڭرى ئەدەبىيات مۇكاپاتى» غا ، «ئانا قەدرى» ، «قۇرۇلتاش-تىكى كۆزلەر» ، «ئەلۋىدا كىرپىك» ، «شەيتان كەرىش» قاتارلىق 10 پارچە پوۋېست - ھېكايىسى خوتەن ۋىلايىتى بويىچە مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنى باھالاشتا 1 - دەرىجىلىك مۇنەۋۋەر ئەسەر مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن . تۇرسۇنجان مۇھەممەت شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايون-لۇق يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى ، ئاپتونوم رايونلۇق يازغۇ-چىلار جەمئىيىتى 6 - قۇرۇلتىيىنىڭ ۋەكىلى ، خوتەن ۋىلايەتلىك يازغۇچىلار جەمئىيىتىنىڭ دائىمىي ھەيئەت ئەزاسى .

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب	قوشنىلار	1
ئىككىنچى باب	گۈللۈك فونتان	20
ئۈچىنچى باب	يېڭى ئۇۋا	55
تۆتىنچى باب	تېڭىرقاش	93
بەشىنچى باب	مۇھەببەت	121
ئالتىنچى باب	غۇر - غۇر شامال	166
يەتتىنچى باب	قىزىل يوللۇق گالستۇك	212
سەككىزىنچى باب	تۇنجى خەت	259
توققۇزىنچى باب	تەڭلىك	301
ئونىنچى باب	كۆلپەت	356
ئون بىرىنچى باب	ھىجران	413
ئون ئىككىنچى باب	ئازابلىق كۈنلەر	471
ئون ئۈچىنچى باب	قىياق	509
ئون تۆتىنچى باب	يۈرەكتىكى زەرداب	548
ئون بەشىنچى باب	كەيپ بولغان يۈرەكلەر	602
ئون ئالتىنچى باب	پاجىئە	695
ئون يەتتىنچى باب	قۇتۇلۇش	758
ئون سەككىزىنچى باب	توزۇغان گۈل	784
ئون توققۇزىنچى باب	پەرۋاز	854

بىرىنچى باب

قوشنىلار

1

خۇددى پارىژ شەھىرىنى كېسىپ ئۆتىدىغان سىنا دەرياسىغا
ئوخشاش ، ئۇلىغا تاش ياتقۇزۇلغان بىر ئۆستەڭ كىچىككىنە ناھىيە
بازىرىنى ئىككىگە ئايرىپ تۇرىدۇ . ئۆستەڭنىڭ يۇقىرىسى يۇقىرى
قاش ، تۆۋىنى تۆۋەن قاش دەپ ئاتىلىدۇ . يۇقىرى قاشقا ناھىيىنىڭ
ھەر يەكشەنبە كۈنى قىزىيدىغان دېھقان بازىرى ، ئاندىن قالسا
ئۈششاق يايمىكەشلەر ھەر كۈنى ئۆز ئەھۋالىغا يارىشا قىزىتىپ
تۇرىدىغان كىچىك يايما سورۇنلىرى جايلاشقان . بۇ يەردىن خېرىدار
ساقلىغاچ ئۈستىرىسىنى كاپلاپ ، ساقلىغا تۇكۇرۇپ تۇرىدىغان
ساتىراشلار ، قوتاز قۇيرۇقى بىلەن مېۋە - چېۋىلەرگە قونۇۋالغان
چىۋىنلەرنى قورۇپ ئولتۇرغان باققاللار ، كونا قاچا - قۇچىلارنىڭ
دەز كەتكەن يەرلىرىنى ئوڭشاپ ئولتۇرغان قاداقچىلار ؛ مىسكەر -
تۇنىكىسازلار ، كارنىيىنىڭ يىرتىلىپ كېتىشى بىلەن كارى يوق
ۋارقىراپ خېرىدار چاقىرىۋاتقان ناۋاي ، دۇغچىلار ، ياز كۈنلىرى
يول بويلىرىدىكى مەجنۇنتال سايىلىرىدە ، قىش كۈنلىرى رەستى-
لەردىكى دۇكان - بوتكىلارنىڭ كۈنگەي تەرىپىدىكى ئاپتاپ-
لىقلاردا قارت ئوينىشىدىغان بىكار تەلەتلەرنىڭ ھەممىسى تې-
پىلىدۇ . ئەتراپتىن جېدەل - ماجىرا تېرىغان كۆكەملەرنىڭ
قىيقاس - سۈرەنلىرى ، ھۆپىگەرلەرنىڭ ۋارقىراش - جارقىراشلى-
رى ، مەپىكەشلەرنىڭ خېرىدار تالىشىپ بىر - بىرىنى تىللاشلى-
رى ، دېھقانلار مىنىپ كىرگەن ئات - ئېشەكلەرنىڭ كىشنىگەن ،

ھاڭرىغان ئاۋازلىرى ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ .
تۆۋەن قاش بولسا ، مۇھىتى چىرايلىق ، شاۋقۇن ـ سۈرەنلەر-دىن خالىي ئۆزگىچە بىر دۇنيا . بۇ يەرگە ھۆكۈمەتنىڭ تۈرلۈك ئورگانلىرىنىڭ ھەرخىل پاسوندىكى قۇرۇلۇش ـ ئىمارەتلىرى جاي-لاشقان . بىنا ئەتراپىدىكى پىيادىلەر يولىغا گۈللۈك بىتون خىش ياتقۇزۇلغان بولۇپ ، ھەركۈنى تازىلىنىپ تۇرغاچقا ، ئادەمگە تولىمۇ پاكىز ، كەڭرى ۋە ئارامبەخشلىك تۇيغۇ بېرىدۇ . يول بويلىرىدىكى مەجنۇنتال ، ئاق تېرەك ۋە سېرىق سەبدەگۈللەرنىڭ ياپراقلىرى ياز بويى شىلدىرلاپ تۇرىدۇ . قۇشلارنىڭ چاڭىلداپ سايراشلىرى بې-سىقمايدۇ . بۇ يەردە ھايات قانداقتۇر بىر سخېمىدا كۆرسىتىپ بېرىلگەندەك تولىمۇ تەرتىپلىك ۋە قائىدىلىك داۋاملىشىدۇ . يول بويلىرىغا ئورنىتىلغان قورۇ ۋادەكلىرىدىن ئاقارتىلغان تاملار ، شارائىتى ياخشىراق ئورۇنلاردىكى بىتون مەيدان ، ياشىرىپ تۇرغان چىملىقلار كۆزگە چېلىقىدۇ . شۇڭا ، بۇ ناھىيىگە تۇنجى كەلگەن كىشىگە نىسبەتەن يۇقىرى قاش بىلەن تۆۋەن قاشنىڭ تەسىرىمۇ ھەرخىل بولىدۇ . تۆۋەن قاشنىڭ سەل نېرىسىدا تۆت قەۋەتلىك چىرايلىقىنە بىر بىنا بار . بۇ مۇشۇ ناھىيىدىكى بىردىنبىر كۆركەم ئىمارەت ھېسابلىنىدۇ . بۇ بىنانىڭ سول تەرىپىگە تۆمۈر دەرۋازى-لىق بىر قورۇ جايلاشقان بولۇپ ، ئۇ بۇ ئىدارىنىڭ ئولتۇراق رايونى ھېسابلىنىدۇ . بۇ قورۇ تولىمۇ ئەتراپلىق لايىھەلەنگەن بو-لۇپ ، بىتون مەيداننىڭ ئوتتۇرىسىغا گۈللۈك فونتان ياسالغان بولۇپ ، فونتاننى ئايلىنىپ ئۆتكەندە ئالتە قەۋەتلىك ئولتۇراق بىنا-سىغا كىرگىلى بولىدۇ ، ئەتراپتىكى دەل ـ دەرەخلەردىن قۇشلار-نىڭ چاڭىلداپ سايرىغان ئاۋازى ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ .
سىرتتىن قارىسا تولىمۇ ئاددىي كۆرۈنىدىغان ئالتە قەۋەتلىك كۈل رەڭ بىنانىڭ كارىدورلىرى ئىتتىنىڭ ئۈچىيىدەك شۇنچىلىك تار ، پەلەمپەيلىرىدە ئىككى ئادەم دوقۇرۇشۇپ قالسا ، ئۆتمەكمۇ شۇنچىلىك تەس . بىنا پەلەمپىيىنىڭ تارلىقىغا باقماي چىقىپ ـ چۈشىدىغانلار شۇنچىلىك كۆپ ، بىرىنچى قەۋەتتە ئولتۇرىدىغانلار

كېچىچە پويىز ئىشكىدەك تاراق - تۇرۇق ئاۋازلارنى ئاڭلاپ يېتىپ كۆزىگە تۈزۈكرەك ئۇيقۇ كىرمەيدۇ . شۇڭا ، ئۇلارنىڭ قاقشمايدىغىنى يوق .

بىنانىڭ ئىككىنچى قەۋىتىمۇ ئۈنچىلىك تىنچ ئەمەس . ئۈستىدىكى يەنە تۆت قەۋەتكە چىقىپ - چۈشىدىغانلار بۇ قەۋەتتىكىلەرنىڭ ئارامىنىمۇ ئوبدانلا بۇزىدۇ . شۇڭا ، ئۇلار بىر يەرگە كەلسىلا بىنا لايىھىسىنى تۈزگەن قايسىدۇر بىر لايىھىلىگۈچىنى يەتمىش پۈشتىغىچە تىللاپ قارغايدۇ .

بىنانىڭ بىرىنچى كورپۇس ئىككىنچى قەۋىتىدە ئۈچ ئائىلە بار . ئوچاق شەكلىدىكى كارىدوردا بىر - بىرىگە ئۇدۇلمۇ ئۇدۇل قارىشىپ تۇرغان ئىككى ئۆي سۇلايمان قاسىم بىلەن ھوشۇر سەلەينىڭ . ئىككى ئۆينىڭ ئوتتۇرىسىدا بىنا پەلەمپىيىگە قاراپ تۇرغىنى ھىمىت ياسىن ئىسىملىك ياشقىنا بىر بالىنىڭ ئۆيى . بۇ ئۈچ ئائىلە بىر - بىرىنى ئۇدۇل قوشنام ۋە يان قوشنىمىز دەپ چاقىرشىدۇ . ئۇدۇل قوشنىلارنىڭ كىرىپ - چىقىشى كۆپرەك . يان قوشنا ياش ھەم بويتاق يىگىت بولغاچقا ، كۆپ ۋاقتى ئىچەرمەن ئاغىنىلىرى بىلەن ئۆتىدۇ . بەزىدە ئۆز ئۆيىدە سورۇن تۈزۈپ قالسا ، مەست ئاغىنىلىرىنىڭ ئالىتاغىل ۋارقىراشلىرى ۋە نەدىندۇر تېپىپ كەلگەن غىلجىڭ قىزلارنىڭ چىرقىراشلىرى بىلەن بىنا تىترەپ كېتىدۇ . بۇنداق چاغدا يان قوشنىلىرىنىڭ غەلۋە - غۇدۇر بېسىلغۇچە ئارام ئالالمايدىغانلىقى بۇ ياش يىگىتنىڭ خىيالىغا كىرىپ چىقمايدۇ . شۇڭا ، ئۇدۇل قوشنىلارنىڭ بۇ بولمىغۇر يان قوشنىسى بىلەن ئانچە خۇشى يوق .

سۇلايمان قاسىم قىرىقلارنىڭ قارىسىنى ئالغان بىلەن بېشىدىن نۇرغۇن ئىسسىق - سوغۇقلار ئۆتكەن ، تۇرمۇش قايناملىرىدا دوقاللارغا تولا ئۇسۇپ سەل ئېھتىياتچان بولۇپ قالغان ، ئاچچىق مۇخۇركىسىنى كۆچەپ شوراپ ، ئىسىنى سىرتقا پۈۋلەشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن قوۋۇزلىرىنى كۆپتۈرۈپ بىرپەس تۇرۇۋالىدىغان ، ئاخىر بولماي ئېغىز - بۇرنىدىن بىراقلا پۇرقۇپ ، ئىچىگە تىنىپ

يۈرىدىغان ئادەم. ئۇ شۇ تۇرقىدا ئىككى ئوغۇلغا ئاتا بولغان، مۇلايىم، چىقىشقاق ئايالى زۇلخۇمارنىڭ كۆڭۈل قويۇپ كۈتۈشلىرى بىلەن جېنى سۆيۈنۈپ، تەقدىر سەل كېچىكىپ ئاتا قىلغان بۇ بەختكە شۈكۈر قىلىپ، ئۆز تۇرمۇشىنى رازىمەنلىك بىلەن داۋام قىلىۋاتقان مۆمىن بەندە! ئۇ ئۆز خىزمىتىنى سۆيىدۇ، ئىشنى بېرىلىپ قىلىدۇ، ئىشتىن چۈشسىلا ئۆيىگە قايتىپ، ئايالى دەملىگەن قىزىق چاينى پۈۋلەپ ئىچىپ، ئائىلە بەختىدىن تولۇق بەھرىمەن بولۇشقا تىرىشىدۇ. ئۇنىڭ بىر - بىرىدىن زېرەك ئوغۇللىرىغا قاراپ كۆڭلى كۆتۈرۈلىدۇ. چوڭى سەككىز ياشتا، كىچىكى بەش ياشتا بار. ئوغۇللارنىڭ تاتلىق كۈلۈشلىرى، ئۆيىنى بېشىغا كىيىپ چۇرقىراشلىرى، بىر - بىرىنى قوغلاپ شوخلۇق قىلىشلىرى ئۇنىڭ شىكەستىلەنگەن دىلىغا ئارام بېرىدۇ. دولقۇنلىرى ئۆكسۈگەن كۆل سۈيىدەك تېپتىنچ، ئارامبەخشلىك ئائىلە مۇھىتىدىن ئۇ بەكلا سۆيۈنىدۇ. خۇدانىڭ شۇنداق بىر كۈنگە ئۇلاشتۇرغىنىغا چىن كۆڭلىدىن تەھسىن ئېيتىدۇ.

ھوشۇر سەلەي ئەللىكلەرنىڭ قارىسىنى ئالغان، كۆتمەك بۇرۇتلىرىغا ئاق ئارىلىغان، كىيىم - كېچەك، يۈرۈش - تۇرۇشىغا ئانچە ئېتىبار بېرىپ كەتمەيدىغان، ئورا كۆزلىرىنى سەل قىسىپ يۈرىدىغان، بىر ئىشلارغا ئۆزىنى ئانچە ئۇرمايدىغان ئېغىر ئادەم. ئۇ نەچچە ئون يىلدىن بېرى ئىدارىنىڭ تازىلىق ۋە يۈگۈر - يېتىم ئىشلىرىنى قىلىپ كەلگەن بولغاچقا، ئۆزىنى باشقىلاردىن تۆۋەن كۆرىدۇ. چوڭ - كىچىكلەرنىڭ بۇيرۇقلىرىغا، باشقۇرۇپ يۈرۈشلىرىگە ئۈنسىز بويسۇنىدۇ. ئۇنىڭ ئايالى قەمبەرخانمۇ ئائىلە ئايالى، ھېچقانداق كىرىمى يوق، ئۇنىڭ ئۈستىگە بالىلىرىنى مەكتەپتە ئوقۇتۇۋاتقان بولغاچقا، تۇرمۇشى غورىگىلرەك ئۆتىدۇ. شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭ تۇرمۇشتىن رەنجىشى يوق. خۇدانىڭ مۇشۇ كۈننى ئاتا قىلغىنىغا شۈكۈر قىلىدۇ.

ھوشۇر سەلەي بەش بالىغا ئاتا بولغان ئادەم. ئۇنىڭ چوڭ قىزى رىسالەت بۇ يىل ئون يەتتىگە كىردى. ئۇ تولۇق ئوتتۇرىنىڭ

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

ئۈچىنچى يىلىقىدا ئوقۇيدۇ . ئىككىنچىسى ئادالەت ئون بەش ياش-
تا ، بۇ قىز تولۇقسىز ئوتتۇرىنىڭ ئۈچىنچى يىلىقىدا ئوقۇيدۇ .
قالغانلىرى شاپائەت ، قۇربان ، جەۋلانلار باشلانغۇچتا ئوقۇيدۇ .
بەش بالىنىڭ ئوقۇش پۇلى ، كىتاب - ماتېرىيال پۇللىرىمۇ ئاز
گەپ ئەمەس . بۇ چىقىملارغا ھوشۇر سەلەينىڭ ئايدا ئالىدىغان
ئازغىنا ئىش ھەققى يەتمەيدۇ . شۇڭا ، بۇ ئائىلىدە چاي تاپسا
چەينەك يوق ، قازان تاپسا چۆمۈچ يوق بولۇپ قالىدىغان ئىشلار
دائىم يۈز بېرىپ تۇرىدۇ .

2

بۇگۈن كۈنگە يەكشەنبە بولغاچقا ، بىنا پەلەمپەيلىرىمۇ خېلىلا
ئارام تېپىپ قالغان . قايسىدۇر بىر ئۆيدىكى بوۋاقنىڭ قىرقىراپ
يىغلىشى ۋە كىمنىڭدۇر ۋارقىراپ ، قانداقتۇر بىر تۆمۈرنى تاراڭ-
لىتىشىنى ھېسابقا ئالمىغاندا ، بۇ كۆل رەڭ بىنا ئۇيقۇسىدىن تېخى
ئويغىنىپ بولالمىغاندەك ئىدى . قورۇ ئىچىدىكى گۈللۈكلەردە ئاق
قۇشقاچلار ۋىچىرلىشاتتى . قاياقتىندۇر ئۇچۇپ كەلگەن رەڭدار
كېپىنەكلەر فونتاندىن ئېتىلىپ چىققان سۇ تامچىلىرىدا ھۆل بو-
لۇپ كەتكەن ئېغىر قاناتلىرىنى تەستە لىپىلداتقىنىچە ئۇچۇپ يۈرەت-
تى . شوخ ئۇنچىلەر قونۇپ ئولتۇرغان گۈل بەرگلىرى قۇياشنىڭ
كۈچلۈك نۇرىدا كۆزنى قاماشتۇراتتى .

دەم ئېلىش كۈنى بولغاچقا ، بۈگۈن بۇ يەرگە قورۇدىكى بالىلار
تېخى يىغىلىپ بولالمىغان ، ئۇلارنىڭ قى - قۇلىرى ، بىر -
بىرىنى قوغلاشقاندىكى ھاياجانلىق ۋارقىراشلىرى بولمىغاچقا ،
قۇشلار ، ئۇچار قاناتلار بۇ يەرنى ئۆزلىرىنىڭ جەننىتى ھېس قىلى-
شىپ ، ئەتىگەنلىك نەغمىسىنى باشلىۋېلىشقانىدى . پەقەت قۇشقاچ-
لارنىڭ ۋىچىرلاشلىرى ، ھەسەل ھەرىلىرىنىڭ بوغۇق ئاۋازدا غوڭ-
شىشلىرى ، فونتاندىن ئېتىلىپ چىقىۋاتقان سۇنىڭ گۈللەرگە ،
ئەتراپتىكى چىملارغا چۈشكەندىكى شاۋقۇنى بۇ يەرنىڭ جىمجىتلىقى-

نى بۇزاتتى .
سۇلايمان قاسىم بىرىبىنت سومكىسىنى قولتۇقىغا قىسقىنىچە بىنادىن چىقىپ كەلدى . ئەتىگەنلىك غۇر - غۇر شامال ئۇنىڭ ئۇيقۇدىن تېخىچە ئويغىنىپ بولالمىغان نېرۋىلىرىنى خېلىلا سەگىتتى بولغاي ، تېنى يېنىكلەپلا قالدى . ئۇ تام بويىغا توختىتىپ قويۇلغان ۋېلىسىپىتىنى ئېلىپ ، گۈللۈك يېنىغا كەلگەندە ، جاھان غوۋغالىرىدىن خالىي قۇشلارنىڭ ئەتىگەنلىك نەغمىسىنى ئاڭلاپ تۇرۇپ قالدى . قۇشقاچلار قاناتلىرىنى كېرىپ پۇر قىلىپلا ئۇچاتتى ۋە فونتاننىڭ يېنىدىكى توختام سۇغا ئىنچىكە تۇمشۇقلىرىنى پاتۇرۇپ سۇ ئىچىشەتتى . بىر ، ئىككى يۇتۇم سۇ ئىچكەن قۇشقاچ ھاۋاغا كۆتۈرۈلەتتى ۋە يەنە بىر قۇشقاچ سۇنىڭ بويىغا كېلەتتى . رەڭدار كېپىنەكلەر گۈل تاجلىرىغا قونۇپ ئولتۇرۇپ نەملىشىپ قالغان قاناتلىرىنى كەرگىنىچە ئۆزىنى ئاپتاپقا سېلىشاتتى . ئۈزۈلمەي چۈشۈپ تۇرغان تامچىلار ئىچىدە گۈل بەرگلىرى يىگىتنىڭ ئالدىدا ئەركىلىگەن قىزلاردەك تولغىناتتى .
سۇلايمان قاسىم بۇ مەنزىرىلەرنى تۇنجى كۆرۈۋاتقان بولغاچقا ، ئورنىدا چىپپىدە توختاپ ، ياشاڭغىراپ تۇرغان كۆزلىرىنى سۈرتتى . ئۇ قۇشلارنى ئۈركۈتۈۋەتمەسلىك ئۈچۈن ۋېلىسىپىتنى ئاۋايلاپ تىكلىدى ۋە بىرىبىنت سومكىسنى ۋېلىسىپىتنىڭ كەينىگە جايلاشتۇرۇپ قويۇپ ، گۈللۈككە باشقىدىن نەزەر سېلىشقا باشلىدى . ئۇ مۇشۇ قورۇدا تۇرۇۋاتقىلى نەچچە يىل بولغان بولسىمۇ ، يېنىدىلا بۇنداق بىر چىرايلىق مەنزىرىنىڭ بارلىقىغا دىققەت قىلىپ باقمىغانىدى . ئۇ ئاشۇ بىغەم قۇشقاچلارغا ، ئاپتاپسىنىپ ياتقان كېپىنەكلەرگە ، ئۇسسۇل ئويناۋاتقاندەك تولغىنىپ تۇرغان گۈللەرگە قاراپ ئۇزۇن تۇرۇپ كەتتى . نېمىشقىدۇر ئۇنىڭ دىمىغى ئېچىشتى ، كۆز جىيەكلىرى ياشقا تولدى .
ئۇ ئاشۇ مەنزىرىلەرگە قاراپ تۇرۇۋاتقىنىدا ، قەلبىدە خېلىدىن بېرى تىنىپ ياتقان قانداقتۇر بۇلاقنىڭ كۆزى ئېچىلىپ كەتكەندەك ھېس قىلدى . ئەنە شۇ بۇلاقتىن شارىرىدە قىلىپ بىر ئېقىن ئېتى-

لىپ چىققاندەك تۇيغۇ ئىچىدە ئۇنىڭ ۋۇجۇدى سىلكىنىدى . ئۇ ئاھ دېگىنىچە يۈرىكىنى قامالاپ ئولتۇرۇپ قالدى . . .

— سىزگە بىر ئىش بولمىغاندۇ ؟ — گۈللۈكنىڭ نېرىقى تەرىپىدىن بىر قىزنىڭ بېشى كۆرۈندى . ئۇ چۈشۈپ قېلىۋاتقان ياغلىقىنى قولىدا تۇتۇۋالغىنىچە سۇلايمان قاسىمنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ كەلدى ۋە ئۇنى قولتۇقىدىن يۆلىدى .

— رىسالەتمۇ سىز ؟ — سۇلايمان قاسىم قوشنىسىنىڭ قىزىنى ياشاڭغىراپ تۇرغان كۆزلىرىنى تىكىپ خېلىلا تەستە تونۇدى . بىرنەرسىدىن چۆچۈگەن قىزنىڭ چىرايى سەل تاتىرىپ كەتكەندى . قىز قانداقتۇر بىر تۇماننىڭ ئىچىدە قالغاندەك غۇۋا كۆرۈنەتتى . سۇلايمان قاسىم قىزنى ئېنىق كۆرگىلى قويمايۋاتقان ئاشۇ تۇماننى قوغلىماقچى بولغاندەك كۆزىنى چىمچىقلاتتى . شۇئان ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن ئىككى تامچە ياش سىرغىپ چىقتى ۋە مەڭزىنى بويلاپ دومىلاپ ، كۆڭلىكىنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتتى .

— سىزگە بىر ئىش بولمىغاندۇ ؟ — رىسالەت سوئالىنى تەكرارلىدى . ئۇنىڭ قىزلىق ھارارەت تېپىپ تۇرغان قوللىرى تېخىچە سۇلايمان قاسىمنىڭ كالتە يەڭلىك كۆڭلىكىدىن چىقىپ تۇرغان قارامتۇل بىلەكلىرىنى كۆيدۈرمەكتە ئىدى . ئۇ كۆز ياشلىرىنى سۈرتمەك بولغاندەك ئىتتىكلا قولىنى يۇقىرى كۆتۈرگەن بولۇپ قىزنىڭ ھارارەتلىك قوللىرىدىن ئۆزىنى قاچۇردى .

— ھېچ گەپ يوق . گۈللۈككە قاراپ بىرئاز تۇرۇپ قاپتىمەن . نېمە بولغىنىمنى بىلمەيمەن . بىرئاز ھاياجانلانغان بولسام كېرەك . سىز . . . سىزمۇ گۈل تاماشاسى قىلىۋاتقانمىدىڭىز ؟

— ھەئە ، — رىسالەت كەينىگە بۇرۇلۇپ گۈللۈككە قارىدى ، — مەن ھەر كۈنى بۇ يەردە تاماشا قىلغاچ ئۆگىنىش قىلىمەن . ئىمتىھانىمىزمۇ ئاز قالدى . ۋاقىت قىستاپ قالغانسېرى سەل جىددىيلىشىۋاتىمەن .

قىز كەينىگە بۇرۇلۇپ ئۇنىڭغا قاراپ سۇسقىنا كۈلۈپ قويدى . ئۇنىڭ مەڭزىدە ئادەمنىڭ ھەۋىسىنى قوزغايدىغان چوڭقۇر زىناق

پەيدا بولدى . سۇلايمان قاسىم بۇگۈن ئۆزىگە ھەقىقەتەن ھەيران قالدى . ئۇ مۇشۇ قورۇدا تۇرغان شۇنچە ئۇزۇن يىلدىن بېرى گۈللۈكنىڭ بۇگۈنكىدەك جەلپكارلىقىنى بايقىمىغانىدى . ئۇ يەنە ئۇدۇل قوشنىسى ھوشۇر سەلەي بىلەن كۈندە دېگۈدەك ئەسرارلىنىشىپ ، تاماق سۇنۇشۇپ ، كىرىپ ـ چىقىشىۋاتقان بولسىمۇ ، رىسالەتنىڭ مەڭزىدىكى چىرايلىق زىناقنى بايقىمىغانىدى . ئىككى مۆجىزىنىڭ بىر كۈندە بايقالغانلىقىغا قارىغاندا ، بۇگۈن چوقۇم خاسىيەتلىك كۈن ئىدى .

— ئەنسىرىمەڭ ، — دېدى سۇلايمان قاسىم قىزنىڭ مەڭزىدىكى ئويماقتەك چوڭقۇرلۇققا قاراپ ، ئۇھ تارتقاندىن كېيىن ، — سىز ئەقىللىق قىز ، چوقۇم ئىمتىھاندىن ئۆتۈپ كۆڭلىڭىزدىكىدەك مەكتەپكە بارالايسىز .

— رەھمەت ، — قىز پەس ئاۋازدا شۇنداق دېدى ۋە سەل چەتتە ۋىچىرلىشىپ ، بىر ـ بىرىنى چوقۇشۇۋاتقان ئىككى قۇشقاچقا قارىدى . ئۇلارنىڭ ئەپتىگە قارىغاندا بىر ـ بىرى بىلەن چوقۇشۇۋاتىدۇ دېيىشكىمۇ ، بىر ـ بىرى بىلەن سۆيۈشۈۋاتىدۇ ، دېيىشكىمۇ بولاتتى . قۇشقاچلاردىكى قىزغىنلىقتىن قارىغاندا ئۇلار چوقۇم سۆيۈشۈۋاتقان بولۇشى مۇمكىن . . .

— بازارغا ماڭغانمىدىڭىز ؟ — قىز قۇشقاچلاردىن كۆز ئۈزۈپ ئۇنىڭغا بۇرۇلدى .

— شۇ سەي ـ كۆكتات ئەكېلىدىغان ئىش ئىدى ، بېرىپ كېلەي دەپ . . .

— ئەتىگەن بىزنىڭ ئۆيدىمۇ شۇنداقراق بىر گەپ بولغان ، — دېدى رىسالەت قولىدىكى كىتابلىرىنى مەيدىسىگە تاڭ ـ غىنىچە ، — ئەمىسە مەنمۇ دادامنى چاقىرىپ قوياي ، ئىككى قوشنا بىرلىكتە بېرىپ ، ئېغىر ـ يېنىكلەرنى بىللە كۆتۈرۈشۈپ كەلمەمسىلەر ؟

— بازارغا يالغۇز قانداق بارارمەن دەپ بېشىم قاتقانىدى ، بولىدۇ ، ھوشۇركامنى چاقىرىپ قويۇڭ ئەمىسە ، غاچچىدە بېرىپ ،

كۆن قىزىپ بولغۇچە سودىمىزنى پۈتتۈرۈپ كېلەيلى.
رىسالەت بىناغا قاراپ يۈگۈردى. ئۇنىڭ قوزۇقچىلاپ چىگدىۋالغان بىر تۇتام چېچى يەلكىسىدە قارماققا ئىلىنغان بېلىقتەك پۇلاڭلايتتى.
ھايال بولمايلا ھوشۇر سەلەي بىر خالتىنى قولتۇقىغا قىسقىنىچە بىنادىن چۈشۈپ كەلدى. ئۇنىڭ كىرپە تىكىنىدەك دىردىيىپ تۇرغان ئۆسكىلەڭ يىرىك ساقاللىرى ئۇنى ئۆز يېشىدىن يەنە نەچچە ياش قېرى كۆرسىتىپ تۇراتتى. مۇشۇ يىللاردا يەلكىسىدىن باسقان تۇرمۇشنىڭ ئېغىر يۈكى ئۇنى ئۇبدانلا مۈكچەيتىپ قويغانىدى. ئۇ ھاسىراپ - خىرقىراپ دېگۈدەك سۇلايمان قاسىمنىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە ئۇنىڭ بىلەن قوش قوللاپ كۆرۈشتى.
— تىنچ تۇردۇڭمۇ ئۇكام؟ —دېدى ھوشۇر سەلەي قورايدەك بارماقلىرى بىلەن ئۇنىڭ ئىسسىق ئالىقانلىرىنى چىڭ قىسىپ تۇرۇپ.
— ياخشى، ياخشى، —سۇلايمان قاسىم ئۇنىڭ كۆڭلىكىگە چاپلىشىۋالغان بىر تال يىپنى ئېلىۋېتىپ ئۇنىڭدىن ئەھۋال سورىدى، —قانداق، مىجەز يوقما؟ كاناي سەل غىڭشىلداپ قاپتۇغۇ؟
— ئاخشام بىزنىڭ كەمپىر پىياز كۆيدۈرۈپ سۈيۈقئاش ئېتىپتىكەن، ئازغىنا ئىچكەن بولمىسا، شۇنىڭ دەردىمىكىن، بۈگۈن پەقەتلا مىجەزىم يوق.
ھوشۇر سەلەي شۇنداق دېگىنىچە قوشنىسىنىڭ پېشىنى تارتىپ قويدى. سۇلايمان قاسىم تىكلەكلىك ۋېلىسىپىتىنىڭ دىيىكىنى تەپتى - دە، ئىككىسى ياندىشىپ يولغا چۈشتى.
— بەك مىجەزىڭىز بولمىسا، كېرەكلىك سەي - كۆكتاتنى مەن ئالغاچ كېلەمدىمەن يا؟ —سورىدى سۇلايمان قاسىم.
— ئۆيدە ياتساممۇ شۇ ئۇكام، —دېدى ھوشۇر سەلەي تاغىرىنى بۇ قولتۇقىدىن ئۇ قولتۇقىغا يۆتكەپ، —ئادەم ئەللىكتىن ئاشقاندا داۋاندىن پەسكە شۇڭغۇغان كونا ماشىنىغا ئوخشاپ قالىدىكەن. ھېلى بىر يەر تاراقلىسا، ھېلى بىر يەردىن ماي ئاققان.

بۇنىڭغا ئامال يوق. سەن بىلەن گۇڭۇر - مۇڭۇر پاراڭلاشقاچ بېرىپ، بازار كۆرۈپ كەلمەيمەنمۇ ئۇكام؟

— ئۇنداق بولسا مەيلىڭىز، — سۇلايمان قاسىم ئۇنىڭغا بىر تال تاماكا تۇتقاندىن كېيىن، ئۆزىمۇ بىرنى لەۋلىرى ئارىسىغا قىستۇردى، — باللارمۇ چوڭ بولۇپ كېتىپتۇ، — دېدى ئۇ تاماكىسىغا ئوت يېقىۋېتىپ، — ئەمدى بۇنداق ئۇششاق - چۈششەك ئىشلارنى شۇلارغا ئۆگىتەيلى، ھوشۇركا. ئۇلارنىڭ قولىڭىزنى سوۋۇتىدىغان ۋاقتى بولدى.

— ھەي ئۇكام، نېمىسىنى دەيسەن، — دېدى ھوشۇر سەلەي ئېغىر ئۇھ تارتقىنىچە، — رىسالەت بۇ يىل ئىمتىھان بېرىدۇ. ئۇنى ئۇششاق - چۈششەك ئىشلارغا بۇيرۇغۇم يوق. قالغانلىرى تېخى كىچىك، كۆزۈمنىڭ ئوچۇقچىلىقىدا بۇ جاپانى بىر ئۆزۈملا تارتىپ ئۆتەي ئۇكام، باللار بۇ يېشىدا ئويناپ - كۈلۈپ چوڭ بولسۇن.

ئۇ تاماكىنى بىرنەچچىنى شورىدى ۋە قېقىلىپ كېتىپ خېلى بىر چاغقىچە يۆتەلدىن توختىمىدى. ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن تاراملاپ ياش قۇيۇلدى. سۇلايمان قاسىم بۇ كۆز ياشلارنىڭ يۆتەلدىن ياكى باشقا سەۋەبتىن تۆكۈلگەنلىكىنى بىلەلمىدى.

— ھەي، — دەپ ئويلىدى ئۇ ئىچىدە، — بۇ ئادەمنىڭ كۆڭلىنىڭ يۇمشاقلىقىنىزە، ئائىلىنىڭ ھەممە يۈكى ئۇنىڭ زىممىسىدە، ئەمما ئۇ قولى ئىشقا كېلەي دەپ قالغان باللىرىغا ئۆز ئۈستىدىكى ئېغىر يۈكتىن زەررىچە بېرىشنى خالىمايدۇ. دۇنيادا بالا دەپلا ئۆتىدىغان بۇنداق ئادەمدىن يەنە قانچىسى باردۇ؟

3

زۇلخۇمار باللارنى ناشتا قىلدۇرۇپ بولۇپ، ئۆيلەرنى تازىلاشقا تۇتۇنغىنىدا، ئىشىك قوڭغۇرىقى جىرىڭلاپ قالدى. ئۇ سۇپۇرگىنى سۆرىگىنىچە كېلىپ ئىشىكنى ئاچتى. كارىدوردا بىر

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com